

มูลค่าผลิตภาพแรงงานผู้สูงอายุของจังหวัดสุราษฎร์ธานี Labour Productivity Value of the Elder in Suratthani

นันทวรรณ ช่างคิด¹ และพรทิพย์ ทวีพงษ์²

^{1,2} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Nantawan Changkid¹ and Porntip Tawepng²

^{1,2} Faculty of Management Science, Suratthani Rajabhat University

(Received: September 26, 2019; Revised: January 22, 2020; Accepted: June 16, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีงานทำ วัดมูลค่าผลิตภาพและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพ และค่าจ้างผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุ 392 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ากลาง (มัธยฐาน) และสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า แรงงานสูงอายุส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุ 61-64 ปี สมรสแล้ว พักกับครอบครัวบุตรหลาน การศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับประถม 7 อาชีพเดิมเป็นเกษตรกรและค้าขาย รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ปัจจุบันยังเป็นเกษตรกร ค้าขาย และทำงานรับจ้าง ทำงานอยู่ที่บ้าน เป็นงานอิสระ รายได้หลักมาจากการทำงาน และจากรัฐบาล รายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ไม่มีเงินเก็บไม่มีหนี้ และเป็นโรคความดันโลหิตสูง ทำงานทุกวันวันละ 5-6 ชั่วโมง มูลค่าที่ตนผลิตได้เท่ากับ 470-560 บาท ได้รับค่าจ้างวันละ 300 บาท และไม่ได้สวัสดิการ ค่าจ้างและค้าขาย มีอิทธิพลต่อผลิตภาพเท่ากับ 1.373 และ 90.061 คือเมื่อเพิ่มค่าจ้างและค้าขายร้อยละ 1 ผลิตภาพจะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.373 และ 90.061 ระยะเวลาในการทำงานมีค่าเท่ากับ -24.055 คือเมื่อเพิ่มเวลาทำงานร้อยละ 1 ผลิตภาพจะลดลงร้อยละ 24.055 ผลิตภาพของผู้ที่ค้าขายและไม่ได้ค้าขายเท่ากับ วันละ 717.915 และ 627.854 บาท ได้ค่าจ้างวันละ 327.90 บาท ค่าจ้างที่เหมาะสมสมควรเท่ากับวันละ 415 บาท

คำสำคัญ : 1) มูลค่าผลิตภาพ 2) แรงงานผู้สูงอายุ 3) งานนอกระบบ

Abstract

The research aims to study the working conditions of the elderly, to measure the productivity value and variables affecting the productivity value, and to determine the appropriate wage for the elderly in Suratthani, Data were collected from 392 participants and were analyzed using frequency, percentage, median, mean, standard deviation and Multiple Regression Equation.

The findings showed that mostly of participants were female, aged 61-64 years old, married and have lived with family. Their education was less than or equal to the 7th grade. The original works were farmers and traders. Their income was less than 10,000 baht. Currently they were farmers, traders and workers. They work at home as an independent job; earn income from work and government subsidies. They expense less than 5,000 baht, no saving, and any debt. They have high blood pressure. They work 5-6 hours every day. Their production is 470-560 baht; wage is 300 baht per day and no benefits. Wage and trade work affected to the productivity, the coefficients equal 1.373 and 90.061. It meant that when wage rise by 1% and they do trade work, productivity will rise 1.373% and 90.061%. The duration of work's coefficient was -24.055, when the duration of work rise by 1%, productivity will decline 24.055%. The productivity of the tradesmen and non-tradesmen were 717.92 and 627.85, however, they were paid 327.90 baht per day. The merit wage should be 415 baht per day.

Keywords: 1) Value Productivity of labour 2) elderly worker 3) Informal sector.

^{1*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (Assistant Professor, Department of Economics Administration)
Email. nantawan.cha@sru.ac.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ (Lecturer, Department of Business Administration)

บทนำ (Introduction)

ผู้สูงอายุซึ่ง หมายถึงผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2554 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุประมาณร้อยละ 12.3 ของจำนวนประชากรรวม ทั้งนี้ถือได้ว่าประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ตามนิยามขององค์การสหประชาชาติ และจากประมาณการจำนวนประชากรของประเทศไทย จำนวนตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2558 -2593 (United Nations, quoted in Saipin Chintrangkulchai, 2010, p. 116) พบว่าในปี พ.ศ. 2573 จะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21.6 ของประชากรรวมอันจะทำให้ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เนื่องจากสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ นอกจากนี้จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Quoted in Piyanit Onopparatvibul and Nattawut Tripet. 2014, p. 6) พบว่า ในช่วงปี 2553-2583 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 13.18 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 32.17 ในปี 2583 ในขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงานกลับมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา โดยลดลงจากประมาณ 42.96 ล้านคน เป็น 40.74 ล้านคน และ 38.80 ล้านคน ในปี 2568 และปี 2573 ตามลำดับ และคาดว่าในปี 2583 ประเทศไทยจะมีประชากรวัยแรงงานเพียง 35.18 ล้านคน หรือลดลงถึง 7.5 ล้านคนจากปี 2553 ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาและข้อจำกัดเชิงโครงสร้างด้านแรงงานที่จะส่งผลกระทบต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเศรษฐกิจไทย

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทำให้มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ จะส่งผลกระทบต่อภาวะพึ่งพิงที่สูงขึ้นจากผลการศึกษาบัญชีกระแสการโอนประชาชาติ พบว่าการเพิ่มของสัดส่วนผู้สูงอายุจะทำให้การขาดดุลรายได้เพิ่มมากขึ้น และจะกระทบต่อความมั่นคงด้านรายได้ของผู้สูงอายุ มีผู้สูงอายุจำนวนมากร้อยละ 20 มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่ต่ำกว่าเส้นความยากจน ด้านสังคมจะมีผลกระทบ

ต่อโครงสร้างกำลังแรงงานของประเทศตลอดจน การจ้างงาน เนื่องจากผู้สูงอายุจะเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดแรงงานมากขึ้น ผลการสำรวจภาวะการทำงานหรือการสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าในปี 2554 มีผู้สูงอายุที่ทำงาน 3.2 ล้านคน จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 8.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.6 ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่ทำงานส่วนใหญ่ทำงานในสถานะของแรงงานนอกระบบถึง ร้อยละ 90.3 ซึ่งเป็นผู้ทำงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการและความคุ้มครองจากการทำงาน โดยผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.8) ประกอบอาชีพด้านการเกษตรและประมง ซึ่งได้รับค่าจ้างเฉลี่ยต่อเดือนน้อยคือ ประมาณ 3,464 บาท เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบจำนวนตามภูมิภาค พบว่าในภาคใต้มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 89.40 สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีรายได้ที่เป็นผลิตภัณฑ์จังหวัดเท่ากับ 161,164 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2553 และมีจำนวนประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2553 เท่ากับ 1,010 (พัน) คน โดยเป็นประชากรผู้สูงอายุรวม 70,496 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.98 ได้รับคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ดำเนินการ โครงการจุดประกายจ้างงานผู้สูงอายุ โดยมีการวางยุทธศาสตร์เตรียมการจัดแรงงานให้เพียงพอในภาวะที่จำนวนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง แรงงานผู้สูงอายุเป็นนโยบายด้านแรงงานของรัฐบาลปัจจุบัน ที่ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้สูงอายุ โดยกำหนดรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมตามความสามารถของผู้สูงอายุ ขยายโอกาสการมีงานทำของผู้สูงอายุที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน และส่งเสริมการนำศักยภาพผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

แรงงานผู้สูงอายุมีความสำคัญต่อโครงสร้างการจ้างงานในปัจจุบันและในอนาคต เนื่องจากแรงงานผู้สูงอายุ สามารถทำงานแทนแรงงานในระบบเศรษฐกิจ กำลังแรงงานแบ่งออกเป็นแรงงานที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) และแรงงานผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) โดยในกลุ่มแรงงานผู้สูงอายุนี้ จะแบ่งออกเป็นแรงงานที่มีอายุ 60-64 ปี และแรงงานที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปโดยแรงงานกลุ่มที่มีอายุ 60-64 ปี ในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นแรงงานผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพและมีโอกาสที่ผู้ประกอบการจะตัดสินใจจ้าง

เพื่อใช้ทดแทนแรงงานอายุ 15-59 ปี ได้ค่อนข้างมาก จากการสำรวจภาวะการมีงานทำปี 2557 พบว่าจำนวนผู้มีงานทำเท่ากับ 38.4 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุ 3.8 ล้านคน (ร้อยละ 38.4 ของผู้สูงอายุ และคิดเป็นร้อยละ 9.99 ของผู้มีงานทำ) โดยผู้สูงอายุตอนต้น (อายุระหว่าง 60-69 ปี) ทำงานมากที่สุดร้อยละ 54.9 ผู้สูงอายุตอนกลาง (อายุระหว่าง 70-79 ปี) ทำงานร้อยละ 22.4 และแม้กระทั่งผู้สูงอายุตอนปลายที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป ยังทำงานร้อยละ 5.3 อย่างไรก็ตามจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558) ระบุว่าการทำงานของผู้สูงอายุแม้เป็นแนวทางสำคัญที่จะลดผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมสูงวัย และแม้ผู้สูงอายุมีการทำงานเพิ่มขึ้นแต่ในภาคเอกชนยังมีน้อยทำให้ขาดสวัสดิการ ธุรกิจบางส่วนเริ่มตระหนักถึงผลกระทบและการเตรียมการจ้าง ขณะที่ลูกจ้างส่วนใหญ่ต้องการทำงานไม่เกินอายุ 60 ปี เนื่องจากมีทัศนคติว่าผู้สูงอายุควรได้รับการพักผ่อน ไม่ควรทำงานหนัก และขาดความชัดเจนเกี่ยวกับการรับสิทธิประกันสังคมหากมีการขยายอายุการทำงาน

จากสถานการณ์การทำงานของผู้สูงอายุในภาพรวม จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการศึกษาการจ้างงานผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีภาคเกษตรกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจหลัก โดยมีสัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรกรรมสูงถึงร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์จังหวัดในปี พ.ศ.2553 และมีการจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก ทั้งนี้ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานได้กล่าวถึงสาเหตุที่มีการใช้แรงงานต่างด้าว ว่าไม่ใช่เพราะอัตราค่าจ้างต่ำ แต่เป็นเพราะงานที่แรงงานไทยไม่ต้องการทำ ดังนั้นการทำงานของผู้สูงอายุจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในบางสายการผลิต สามารถยืดเวลาการอยู่ในตลาดแรงงานของผู้สูงอายุให้มีรายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัว เพิ่มช่วงเวลาการสะสมเงินออมไว้ใช้หลังเลิกทำงาน มีรายได้พึ่งพาตนเองได้ อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี จากรายงานโครงการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2550 และ 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาตินั้น พบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ยังคงทำงานอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ระหว่าง ร้อยละ 40-49

จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ที่ได้รับการคัดเลือก ให้ดำเนินโครงการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ ซึ่งสำนักงานจัดหางานสุราษฎร์ธานีได้เริ่มดำเนินการ โครงการสุราษฎร์ธานีเมืองคนดี เพื่อการมีงานทำ กิจกรรมแนะแนวอาชีพให้ผู้สูงอายุ (ส่งเสริมการมีงานทำสำหรับผู้สูงอายุ) ไปแล้วจำนวน 2 รุ่น และโครงการขยายการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อสำรวจความต้องการจ้างงานผู้สูงอายุ และสำรวจผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและเพื่อฝึกอบรมอาชีพให้ผู้สูงอายุที่ต้องการฝึก โดยได้มีการสำรวจการจ้างงานผู้สูงอายุจำนวน 90 คน มีผู้สูงอายุที่ต้องการอบรมอาชีพเพียง 20 คน ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนค่อนข้างน้อย นอกจากนี้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงานผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังไม่ปรากฏมากนัก การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษามูลค่าผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของแรงงานผู้สูงอายุ ซึ่งหมายถึง ผลิตภาพทางกายภาพและมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ของผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานผู้สูงอายุสามารถนำไปกำหนดแนวทางในการจ้างงานผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม โดยจ่ายค่าจ้างแก่แรงงานผู้สูงอายุอย่างเป็นธรรม และเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพแรงงานผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะเกิดผลดีตามนโยบายสร้างรายได้ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนจนเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้สูงอายุ ให้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีงานทำนอกระบบของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อวัดมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภาพแรงงานผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุที่เหมาะสมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ด้านวิชาการ ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาระการมีงานทำนอกระบบของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งอาจนำไปใช้ในการกำหนด

ตำแหน่งงาน และการขยายโอกาสจ้างงานผู้สูงอายุใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. **ด้านนโยบาย** ทราบตำแหน่งงาน และ
แนวทางการขยายโอกาสจ้างงานผู้สูงอายุในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี เพื่อการกำหนดค่าจ้างแรงงานที่
เหมาะสมได้

3. **ด้านเศรษฐกิจ** ทราบความเหมาะสมของ
อัตราค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอก
ระบบนำมาวิเคราะห์หาอุปสงค์และอุปทาน เพื่อหา
ดุลยภาพการจ้างงานผู้สูงอายุได้

4. **ด้านสังคม** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ
จ้างงานและรับผิดชอบเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ได้แก่
สำนักงานแรงงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงาน
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สุราษฎร์ธานี สามารถนำผลจากการวิจัยไปเป็น
แนวทางในการสร้างโอกาสและขยายโอกาสการมีงาน
ทำของผู้สูงอายุ และกำหนดค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุ
อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of Study)

1. ขอบเขตด้านสถานที่

กำหนดสถานที่ที่ศึกษาในอำเภอของ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีประชากรสูงสุดเป็นจำนวน
มากในลำดับต้น ๆ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอไชยา
อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอพุนพิน และอำเภอบ้านนา
สาร

2. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือน
ธันวาคม พ.ศ.2559 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2560

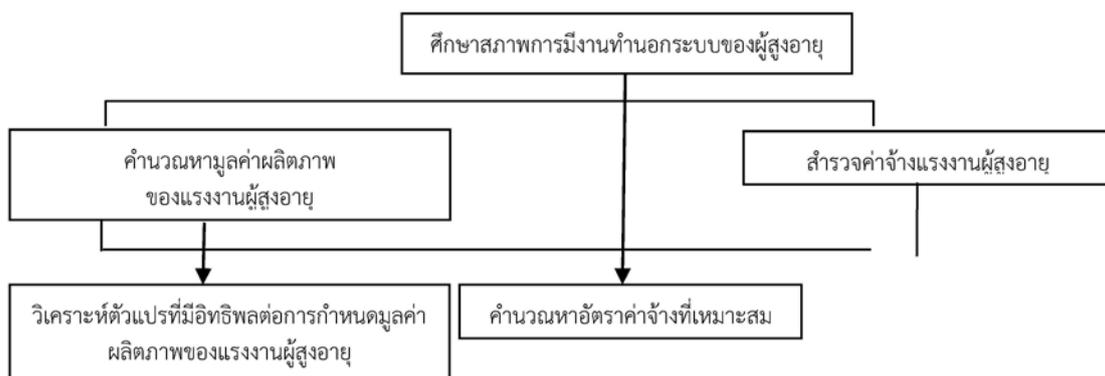
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ใช้หลักการวิเคราะห์มูลค่าผลิตภาพ
ของแรงงาน (Productivity of Labour ; MP_L)
เปรียบเทียบกับอัตราค่าจ้างแรงงาน (Wage; W)
สำหรับการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิต
ภาพหน่วยสุดท้ายจะเลือกตัวแปรด้านเศรษฐกิจและ
ลักษณะการทำงานมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่
ค่าจ้าง อาชีพ และระยะเวลาในการทำงานของ
แรงงานผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ แรงงาน
สูงอายุที่ทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดอธิบายได้ว่าในการวิจัยครั้งนี้
จะเริ่มจากการสำรวจการมีงานทำของผู้สูงอายุ
ซึ่งทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้
แบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

และสังคมของผู้สูงอายุ การมีงานทำ ลักษณะงานที่ทำ
อัตราค่าจ้างแรงงาน มูลค่าผลิตภาพของแรงงาน และ
ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของ
แรงงานผู้สูงอายุความคิดเห็นและข้อมูลการทำงานของ

ผู้สูงอายุ เพื่อนำมากำหนดจุดเหมาะสมในการจ้าง
แรงงานสูงอายุ ด้านอัตราค่าจ้าง

นิยามศัพท์เฉพาะ (Definitions of specific terms)

แรงงานผู้สูงอายุทำงานนอกระบบ หมายถึง
ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทำงานอยู่ในภาค
เศรษฐกิจ สาขาใดสาขาหนึ่ง และได้รับค่าตอบแทน
แต่เป็นผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และไม่มี
หลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

การทำงานนอกระบบ หมายถึง แรงงานที่
ทำงานอิสระ เช่น คนที่ทำงานไม่เต็มเวลา คนงานที่รับ
งานไปทำที่บ้าน คนงานที่ทำงานรับเหมาช่วงโดย
สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง และมีเงินเดือน
ประจำ เช่น แรงงานรับจ้างทำการเกษตร
2. กลุ่มที่ทำอาชีพอิสระทั่วไป เช่น คนขับรถ
รับจ้าง เกษตรกร ชาวนา ชาวสวน แม่ค้าหาบเร่
แผงลอย ช่างเสริมสวย และช่างทำผม

มูลค่าผลิตภาพของแรงงาน หมายถึง
ผลผลิตในรูปของเงินตราที่เกิดจากการใช้แรงงานแต่
ละคนในการผลิต คำนวณได้จากราคาจำหน่ายผลผลิต
คูณด้วยผลิตภาพทางกายภาพของแรงงานแต่ละคน

ค่าจ้าง หมายถึง ผลตอบแทนที่แรงงาน
ผู้สูงอายุได้รับเป็นตัวเงิน จากการทำงานใน 1 วัน

อาชีพ หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่
แรงงานผู้สูงอายุได้รับแบ่งเป็น อาชีพเกษตรกร ค้าขาย
และรับจ้าง

ระยะเวลา หมายถึง ช่วงเวลาในการทำงาน
ของแรงงานผู้สูงอายุในแต่ละวัน

ลักษณะงาน หมายถึง งานที่แรงงานผู้สูงอายุ
ทำ เป็นงานที่ใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมก่อนอายุ
60 ปี หรือก่อนเกษียณ กับเป็นงานที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม
จากอาชีพเดิมที่เคยทำก่อนอายุ 60 ปี หรือก่อน
เกษียณอายุ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

**ความรู้เรื่องผู้สูงอายุในประเทศไทยและใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี**

ในปี 2558 ประเทศไทยมีประชากร 65.1 ล้าน
คน (ไม่รวมแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านอีก
ประมาณ 3 ล้านคน) ประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมสูง
วัยหรือสังคมผู้สูงอายุที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป
ประมาณ 10.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16 ของ
ประชากรไทยทั้งหมด ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป
ประกอบด้วยผู้ชาย 4.6 ล้านคน และผู้หญิง 5.7 ล้านคน
คิดเป็นอัตราส่วนเพศของประชากรสูงอายุเท่ากับ
ผู้สูงอายุชาย 80 คนต่อผู้สูงอายุหญิง 100 คนทั้งนี้
อัตราส่วนเพศ (Sex Ratio) หมายถึง จำนวนผู้ชายต่อ
จำนวนผู้หญิง 100 คน (ผู้ชาย/ผู้หญิง) x 100 ภาพ
พีระมิดประชากรไทย (ตาราง 1)

ตาราง 1 จำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย

จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนผู้สูงอายุ (ล้านคน)		สัดส่วนผู้สูงอายุต่อจำนวนประชากร (ร้อยละ)
	ชาย	หญิง	
65.1	4.6	5.7	16.0

Source: Office of the National Economic and Social Development Board.

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ

จากข้อมูลการสำรวจประชากรสูงอายุปี 2557
(มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.))
พบว่า มีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มากถึงหนึ่งในสาม
ของผู้สูงอายุทั้งหมด มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน
ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนได้ลดลงจาก
ร้อยละ 46.5 ในปี 2545 เหลือร้อยละ 34.3 ในปี 2557

โดยเส้นความยากจนในปี 2557 ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า
2,647 บาทต่อคนต่อเดือน หรือ 31,764 บาทต่อคนต่อปี
ถือว่าเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน และใน
ปี 2545 ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,607 บาทต่อคนต่อเดือน
หรือ 19,284 บาทต่อคนต่อปี ถือว่าเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำ
กว่าเส้นความยากจน ระดับเส้นความยากจนนี้รวมทั้งใน
เขตและนอกเขตเทศบาล ตัวชี้วัดสถานภาพทาง

เศรษฐกิจ และเป็นมาตรฐานการครองชีพขั้นต่ำที่เป็นจำนวนเงิน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของปัจเจกบุคคล เพื่อให้

ได้มาซึ่งอาหารและสิ่งจำเป็นที่ไม่ใช่อาหารในขั้นพื้นฐานที่ทำให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน

พ.ศ.	เกณฑ์รายได้เส้นความยากจน (บาท : เดือน)	ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน
2545	1,607	46.5
2557	2,647	34.3

Source: Office of the National Economic and Social Development Board.

จากข้อมูลบริบทผู้สูงอายุในประเทศไทยทำให้เกิดผลกระทบต่อโครงสร้างของแรงงานด้วยโดยประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งคือ ค่าจ้างแรงงานของผู้สูงอายุจากรายงานของสำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ. (2557) พบว่า ระบบค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับผลิตภาพของแรงงาน (Labour Productivity) ค่าจ้างแรงงานมีแนวโน้มปรับสูงขึ้น ในช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2544-2553) แต่อัตราการเพิ่มค่าจ้างจริง (Real Wages) ต่ำกว่าอัตราการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน (Labour Productivity) ที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 1.9 ต่อปี ทั้งนี้ ค่าจ้างแรงงาน (ได้แก่ จำนวนวัน/ชั่วโมงการทำงาน ค่าจ้างล่วงเวลา และเงินโบนัส) มีความสัมพันธ์โดยตรงกับภาวะเศรษฐกิจ หากเศรษฐกิจไม่ดีตลาดแรงงานจะปรับตัวโดยการลดจำนวนชั่วโมงทำงานและการเลิกจ้าง การใช้ระบบอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจได้ ขณะที่การปรับเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำไม่ได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงผลิตภาพแรงงานควบคู่ไปด้วย อาจส่งผลให้แรงงานขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่บั่นทอนความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยได้ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ดังนั้น การใช้มาตรฐานฝีมือแรงงานเข้ามาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าจ้างแรงงาน จะเป็นเครื่องมือเสริมคุณภาพและผลิตภาพของแรงงาน ซึ่งจะส่งผลดีต่อตลาดแรงงานในระยะยาว

สถิติผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เนื่องจากไม่มีรายงานข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงใช้ข้อมูล

จำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งหมดในแต่ละอำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มาเป็นแนวทางในการกำหนดขนาดตัวอย่าง ซึ่งจากข้อมูลศูนย์ข้อมูลประเทศไทย 2558 (Thailand Data Center, 2015) พบว่าในปี 2559 มีจำนวนผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 70,496 คน จึงนำมากำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ W.G. Cochran. 1953 (cited in Apinant Chantane. 2007, p. 82) ได้จำนวนตัวอย่าง 384 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Related Literature)

จากการศึกษา ค้นคว้า ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของแรงงาน การกำหนดอัตราค่าจ้าง และงานที่เกี่ยวกับแรงงานผู้สูงอายุสามารถนำมาประมวลสรุปดังต่อไปนี้

Nantawan Changkid. (2003) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้แรงงานในการทำนาของประเทศไทย Kittipoj Supasak. (2009, p 71) วิจัยผลกระทบจากการบังคับใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อสวัสดิการแรงงานไร้ฝีมือของประเทศไทย พ.ศ.2535-2549 และ Nopadol Buranathanung, Pornkiet Yungyuen and Somsiri Mudadump. (2012,pp.6-8) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการกำหนดค่าจ้างของไทย ผลการศึกษาที่คล้ายกันคือ อัตราค่าจ้างที่แรงงานได้รับต่ำกว่าผลิตภาพของแรงงาน อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่รัฐบาลกำหนดมีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าผลิตภาพแรงงานไร้ฝีมือและยังต่ำกว่าอัตราค่าจ้างดุลยภาพที่ประมาณการจากที่กำหนดไว้ในปี 2535 ซึ่งเป็นปีฐาน และพบว่า ค่าจ้างทั่วไปเฉลี่ยเพิ่มขึ้นต่ำกว่าผลิต

ภาพแรงงาน แสดงว่าแรงงานทั่วไปและแรงงานขั้นต่ำได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

งานวิจัยทั้งสามเรื่องข้างต้น คณะผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการวัดมูลค่าผลิตภาพแรงงานผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบกับอัตราค่าจ้างที่แรงงานผู้สูงอายุได้รับ เพื่อจะนำไปสู่การพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุ ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้นำมาจากงานวิจัยของ Thanin Poolsawat. (2006, pp. 59-60) มาประกอบด้วย โดยในการงานวิจัยปัจจัยกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศไทยได้เปรียบเทียบกับอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำกับปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ 3 ปัจจัย ได้แก่ ผลิตภาพแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

Saipin Chintrakulchai. (2010, pp. 119-120) ศึกษาแนวโน้มการจ้างแรงงานผู้สูงอายุของประเทศไทยในอนาคต มีวัตถุประสงค์เพื่อประมาณการความต้องการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจ้างแรงงานหรือจำนวนผู้สูงอายุที่มีงานทำ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552-2562 เพิ่มขึ้น โดยแบ่งเป็นการจ้างแรงงานอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นจาก 2.87 ล้านคนในปี พ.ศ.2552 เป็น 3.68 ล้านคน ในปี พ.ศ.2562 ทั้งนี้มากกว่าร้อยละ 60 ของแรงงานอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็น

แรงงานที่มีอายุระหว่าง 60-64 ปี ภาคเศรษฐกิจที่จ้างงานผู้สูงอายุ ได้แก่ ภาคการขายส่งขายปลีก และการซ่อมแซมอุปกรณ์ ต่าง ๆ และภาคโรงแรมและภัตตาคาร ซึ่งมีความต้องการจ้างแรงงานอายุ 60-64 ปี เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.60 ต่อปี และ 4.80 ต่อปี ตามลำดับ

Somrak Ruksasap.(2010, p. 5) วิจัย โครงการศึกษาอาชีพและโอกาสที่จะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้สูงอายุ ซึ่งสรุปว่าการกำหนดค่าจ้างสำหรับผู้สูงอายุไม่ควรเป็นค่าจ้างสูงสุดของตำแหน่งนั้น ๆ เพราะสุขภาพของผู้สูงอายุที่เสื่อมสภาพลงตามอายุที่เพิ่มขึ้นทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดลง แต่ก็ไม่ควรเป็นค่าจ้างต่ำสุดของตำแหน่งนั้น ๆ เพราะผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ค่าจ้างสำหรับผู้สูงอายุควรเป็นค่าที่อยู่ระหว่างค่าจ้างสูงสุดของตำแหน่งนั้น ๆ แต่จะอยู่ระดับใดขึ้นอยู่กับตลาดแรงงานผู้สูงอายุ และภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้นซึ่งแนวทางการกำหนดค่าจ้างสำหรับผู้สูงอายุ คณะผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงอำเภอที่มีจำนวนประชากรเป็นผู้สูงอายุมากเป็นลำดับต้น ๆ 4 อำเภอ นำมาเทียบสัดส่วนจำนวนตัวอย่างจากจำนวนประชากร ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	อำเภอ	ประชากรผู้สูงอายุ (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	จำนวนที่เก็บข้อมูลจริง (คน)
1	อำเภอกาญจนดิษฐ์	8,438	110	115
2	อำเภอพุนพิน	7,414	97	97
3	อำเภอไชยา	7,150	94	96
4	อำเภอบ้านนาสาร	6,363	83	84
	รวม	29,365	384	392

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานนอกระบบของผู้สูงอายุ การคำนวณหามูลค่าผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของแรงงาน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานและสภาพการมีงานทำของแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการทำงาน ผลผลิต และค่าจ้าง/รายได้/ผลตอบแทน ของแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความต้องการพัฒนาและส่งเสริมงานอาชีพของผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบ

วิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ค่า IOC เฉลี่ย 0.67

วิธีการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับแรงงานผู้สูงอายุ นอกระบบที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.77

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2560-เมษายน 2561 คณะผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับชมรมผู้สูงอายุทั้ง 4 อำเภอ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่คัดเลือกไว้เพื่อให้ได้ทราบกำหนดวันประชุมหรือทำกิจกรรมกลุ่มของแต่ละชมรม และได้มีเวลาพูดคุยสัมภาษณ์เพิ่มเติม ประกอบการตอบแบบสอบถาม ขั้นตอนการขอเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
2. นำหนังสือขออนุญาตไปแสดงต่อแรงงานผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์ด้วยวาจาหรืออ่านข้อความในแบบสอบถาม สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกตอบแบบสอบถามตามลำพังด้วยตนเอง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพการมีงานทำของแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (มัธยฐาน) หามูลค่าของผลิตภาพหน่วยสุดท้ายและค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. สถิติที่ใช้ในการหาอิทธิพลของตัวแปรที่มีต่อมูลค่าผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของแรงงานผู้สูงอายุ ได้แก่ การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร จากสมการถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย (Conclusions)

1. แรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 61-64 ปี สมรสแล้ว ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับครอบครัวและบุตรหลาน การศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 7 อาชีพเดิมเป็นเกษตรกรและอาชีพค้าขาย โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ปัจจุบันยังคงประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ค้าขาย และมีบางส่วนทำงานรับจ้าง จึงถือว่ายังเป็นงานที่ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม ก่อนกลายมาเป็นแรงงานผู้สูงอายุ สถานที่ทำงาน คือ บ้านของตัวเอง เป็นงานอาชีพอิสระ มีแหล่งที่มาของรายได้จากการประกอบอาชีพและเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล แรงงานผู้สูงอายุมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนในปัจจุบันต่ำกว่า 5,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีเงินเก็บแต่ก็ไม่มีภาระหนี้สิน ผลการวินิจฉัยสุขภาพจากแพทย์ พบว่า แรงงานผู้สูงอายุมีโรคประจำตัวเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง

2. แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำงานทุกวัน โดยมีชั่วโมงทำงานเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง ช่วงเวลาทำงานคือ ระหว่างเวลา 08.00-16.00 น. ประเมินมูลค่าที่ตนผลิตได้อาชีพค้าขายเท่ากับ 561.47 บาทต่อวัน และอาชีพอื่น ๆ เท่ากับ 471.01 บาทต่อวัน ได้รับค่าจ้างตอบแทนเฉลี่ยวันละ 300 บาท และไม่ได้รับสวัสดิการอื่นเพิ่มเติม

3. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบ

การวิเคราะห์สมการถดถอย เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรหนึ่งกับตัวแปรอีกตัวหนึ่งซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) เพื่อการวิเคราะห์ถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงาน ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

Yield value = $b_0 + b_1\text{Gender} + b_2\text{Age} + b_3\text{Wage} + b_4\text{Know} + b_5\text{Learn} + b_6\text{Agri} + b_7\text{Trade} + b_8\text{Hire} + b_9\text{Working Period}$

โดยกำหนดให้ ตัวแปรตาม คือ มูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ (Yield value) และตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ (Gender) อายุ (Age) ค่าจ้างของผู้สูงอายุ (Wage) ลักษณะงานที่ทำ โดยกำหนดเป็น

ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) คือ เป็นงานที่ใช้ความรู้ / ประสบการณ์เดิม (Know) เป็นงานที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมจากอาชีพเดิม (Learn) อาชีพ โดยกำหนดเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) คือ เกษตร (Agri) ค้าขาย (Trade) รับจ้าง (Hire) และระยะเวลา (Working Period)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปร แสดงด้วยตาราง 4 และ 5

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
มูลค่า/บาท (Yield value)	392	534.15	375.298
เพศ (Gender)	392	.7347	.44206
อายุ (Age)	392	68.9834	5.54086
ค่าจ้าง/บาท (Wage)	392	327.90	159.593
ลักษณะงานที่ทำ			
เป็นงานที่ใช้ความรู้ / ประสบการณ์เดิม (Gender)	386	.5363	.49933
เป็นงานที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมจากอาชีพเดิม (Gender)	386	.4093	.49235
อาชีพ			
เกษตร (Agri)	392	.3469	.47660
ค้าขาย (Trade)	392	.2577	.43790
รับจ้าง (Hire)	392	.3112	.46359
ระยะเวลา (Working Period) (ชม. / วัน)	392	6.1199	1.28274

ที่มา : จากการคำนวณ

ตาราง 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-test	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (b_0)	221.970	146.028		1.520	.129
เพศ (Gender)	-2.947	35.927	-.003	-.082	.935
อายุ (Age)	-7.640	14.709	-.023	-.519	.604
ค่าจ้าง/บาท (Wage)	1.351	.103	.575	13.137	.000***
ลักษณะงานที่ทำ					

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-test	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
เป็นงานที่ใช้ความรู้ / ประสบการณ์เดิม (Gender)	69.579	70.210	.092	.991	.322
เป็นงานที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม จากอาชีพเดิม (Gender) อาชีพ	84.509	71.007	.110	1.190	.235
เกษตร (Agri)	-19.732	60.799	-.025	-.325	.746
ค้าขาย (Trade)	47.259	62.080	.055	.761	.447
รับจ้าง (Hire)	-76.728	62.006	-.094	-1.237	.217
ระยะเวลา (Working Period) (ชม. / วัน)	-26.096	12.679	-.086	-2.058	.040**

*** ณ ระดับนัยสำคัญที่ ≤ 0.01

** ณ ระดับนัยสำคัญที่ ≤ 0.05

จากตาราง 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ ได้แก่ ค่าจ้าง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 และ 0.05 ส่วนระยะเวลาในการทำงานของแรงงานผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้ คือ

ค่าจ้าง (Wage) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.351 หมายความว่า เมื่อเพิ่มค่าจ้างให้กับแรงงานผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลต่อมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.351 ค่า Sig เท่ากับ 0.000 หมายความว่า ค่าจ้าง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ระยะเวลาในการทำงาน (Working period) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -26.096 หมายความว่า เมื่อผู้สูงอายุมีระยะเวลาในการทำงาน มากขึ้นเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะส่งผลต่อมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุโดยจะลดลงเท่ากับร้อยละ 26.096 ค่า Sig เท่ากับ 0.040 หมายความว่า ระยะเวลาในการทำงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กับมูลค่าผลิต

ของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ค่าสัมประสิทธิ์กำหนด (R^2) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.374 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ค่าจ้าง ระยะเวลาในการทำงาน สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุได้ร้อยละ 37.4 ที่เหลือเป็นตัวแปรอื่นๆนอกเหนือจากตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น สามารถนำไปเขียนเป็นสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์มูลค่าของผลผลิตของแรงงานผู้สูงอายุได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Yield Value} &= 221.970 + 1.351\text{Wage} \\ &\quad - 26.096 \text{ Working period} \\ R^2 &= 0.374 \\ \text{Adjust } R^2 &= 0.359 \end{aligned}$$

และเมื่อพยากรณ์มูลค่าของผลผลิตของแรงงานผู้สูงอายุ โดยแทนค่ากลางของตัวแปรอิสระ คือ

Wage เป็นตัวแปรเชิงปริมาณมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 327.90 บาท/วัน มาจากการหาค่าจ้างเฉลี่ยต่อวันของกลุ่มตัวอย่าง

Working period เป็นตัวแปรเชิงปริมาณมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 6.12 ชั่วโมง มาจากการหาค่าเฉลี่ยของชั่วโมงการทำงานต่อวันของกลุ่มตัวอย่าง

ผลของการพยากรณ์มูลค่าผลผลิตของผู้สูงอายุ
ดังนี้ คือ

$$\text{Yield Value} = 221.970 + 1.351(327.90) - 26.096 (6.12)$$

$$\text{Yield Value} = 221.970 + 443.00 - 159.71$$

$$\text{Yield Value} = 502.26$$

เมื่อนำผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุมาเปรียบเทียบกับค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบ พบว่า ผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุที่มีค่าสูงกว่าค่าจ้าง (502.26 บาท สูงกว่าค่าจ้างซึ่งมีค่าเท่ากับ 327.90 บาท) แสดงว่า ตลาดแรงงานผู้สูงอายุ นอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่อยู่ในดุลยภาพ

เนื่องจากแรงงานผู้สูงอายุได้รับค่าจ้างต่ำกว่าผลผลิตของตน

เมื่อพิจารณาตัดตัวแปรอิสระบางตัวเพื่อวิเคราะห์ความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระ ต่อมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ โดยวิธีการใส่ตัวแปรทีละตัวเข้าไปในสมการถดถอย ซึ่งจะได้ข้อมูลตัวแปรที่เป็นเชิงคุณลักษณะเพื่อจะได้นำไปสู่การกำหนดนโยบายแนวทางในการส่งเสริมแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการจูงใจให้หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ นำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุต่อไป พบว่า มีตัวแปรอาชีพค้าขายมีอิทธิพลต่อมูลค่าผลผลิตของผู้สูงอายุ (ตาราง 6)

ตาราง 6 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	207.804	77.888		2.668	0.008***
ค่าจ้าง/บาท (wage)	1.373	0.097	0.584	14.212	0.000***
ค้าขาย (Trade)	90.061	35.456	0.105	2.540	0.011**
ระยะเวลา (Working period)	-24.055	11.962	-0.082	-2.011	0.045**

*** ณ ระดับนัยสำคัญที่ ≤ 0.01

** ณ ระดับนัยสำคัญที่ ≤ 0.05

จากตาราง 6 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ ได้แก่ ค่าจ้าง อาชีพค้าขาย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ 0.01 ส่วนระยะเวลาในการทำงานของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้ คือ

ค่าจ้าง (Wage) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.373 หมายความว่า เมื่อเพิ่มค่าจ้างให้กับแรงงานผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลต่อมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุเท่ากับ 1.373 ค่า Sig เท่ากับ 0.000 หมายความว่า ค่าจ้าง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อาชีพค้าขาย (Trade) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 90.061 หมายความว่า เมื่อผู้สูงอายุประกอบอาชีพค้าขายจะมีผลต่อมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุเท่ากับ 90.061 ค่า Sig เท่ากับ 0.011 หมายความว่า อาชีพค้าขาย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะเวลาในการทำงาน (Working period) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -24.055 หมายความว่า เมื่อผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบมีระยะเวลาในการทำงานในหนึ่งวัน มากขึ้นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุโดยจะลดลงเท่ากับ -24.055 หน่วย ค่า Sig เท่ากับ 0.045 หมายความว่า ระยะเวลาในการทำงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กับ

มูลค่าผลผลิตของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ค่า R^2 เท่ากับ 0.369 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ค่าจ้าง อาชีพค้าขาย ระยะเวลาในการทำงาน สามารถอธิบายตัวแปรตามคือมูลค่าผลผลิตของผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 36.90 ที่เหลือเป็นตัวแปรอื่นๆนอกเหนือจากตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น สามารถนำไปเขียนเป็นสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์มูลค่าของผลผลิตของผู้สูงอายุได้ดังนี้

$$\text{Yield Value} = 207.804 + 1.373\text{Wage} + 90.061\text{Trade} - 24.055 \text{ Working period}$$

$$R^2 = 0.369$$

$$\text{Adjust } R^2 = 0.364$$

และเมื่อพยากรณ์มูลค่าของผลผลิตของผู้สูงอายุ ด้วยแทนค่าในตัวแปรอิสระด้วยค่ากลางของตัวแปรอิสระ คือ

Wage เป็นตัวแปรเชิงปริมาณมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 327.90 บาท/วัน มาจากการหาค่าจ้างเฉลี่ยต่อวันของกลุ่มตัวอย่าง

Trade เป็นตัวแปรอาชีพค้าขายเชิงคุณภาพ โดยที่

1 = ประกอบอาชีพค้าขาย

0 = ไม่ได้ประกอบอาชีพค้าขาย

Working period เป็นตัวแปรเชิงปริมาณมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 6.12 ชั่วโมง มาจากการหาค่าเฉลี่ยของชั่วโมงการทำงานต่อวันของกลุ่มตัวอย่าง

ผลของการพยากรณ์มูลค่าผลผลิตของผู้สูงอายุ ได้ 2 กรณี ดังนี้ คือ

1. กรณีที่แรงงานผู้สูงอายุประกอบอาชีพค้าขาย

$$\text{Yield Value} = 207.804 + 1.373(327.90) + 90.061(1) - 24.055 (6.12)$$

$$\text{Yield Value} = 207.804 + 567.267 + 90.061 - 147.217$$

$$\text{Yield Value} = 717.915$$

2. กรณีที่แรงงานผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอื่น ที่ไม่ใช่ค้าขาย

$$\text{Yield Value} = 207.804 + 1.373(327.90) + 90.061(0) - 24.055 (6.12)$$

$$\text{Yield Value} = 207.804 + 567.267 - 147.217$$

$$\text{Yield Value} = 627.854$$

เมื่อนำผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุมาเปรียบเทียบกับค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบ พบว่า มูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ค้าขาย มีค่าสูงกว่าค่าจ้าง (717.915บาท และ 627.854 บาท) สูงกว่าค่าจ้างซึ่งมีค่าเท่ากับ 327.90 บาท) แสดงว่า ตลาดแรงงานผู้สูงอายุนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่อยู่ในดุลยภาพ เนื่องจากแรงงานผู้สูงอายุได้รับค่าจ้างต่ำกว่ามูลค่าผลผลิตของตน

4. สำหรับค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมควรเป็นค่ากลางระหว่างค่าจ้างเริ่มต้น (327.90 บาท) กับค่าสูงสุดซึ่งประเมินจากผลผลิตแรงงานอาชีพทั่วไปเฉลี่ยต่อวัน (502.26 บาท) มีค่าโดยประมาณเท่ากับวันละ 415 บาท

อภิปรายผล (Discussion)

จากสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายในประเด็นหลัก ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. แรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่เป็นหญิง สอดคล้องกับสถิติจำนวนประชากร จำแนกตามเพศของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยในปี 2560 ประชากรหญิงเท่ากับ 532,284 คน ประชากรชายเท่ากับ 519,042 คน แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 7 สอดคล้องกับระดับการศึกษาภาคบังคับและระบบการศึกษา 7 ปีของประเทศไทย ก่อนปี 2527 ระดับการศึกษาสอดคล้องกับงานอาชีพที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและทำการค้าขาย สำหรับอาชีพเกษตรกรรวมอาจอธิบายเพิ่มเติมว่า เป็นเพราะจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีภาคเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจหลัก โดยรายได้ผลิตภัณธ์จังหวัดมาจากภาคเกษตรมากกว่าร้อยละ 30 (Suratthani Brief. 2015)

2. แรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่ทำงานทุกวัน ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะงานที่ผู้สูงอายุทำเป็นงานอิสระ มูลค่าผลผลิตที่แรงงานผู้สูงอายุผลิตได้เฉลี่ยค่อนข้างสูงถึงวันละ 470-500 บาท สอดคล้องกับราคามูลผลิตภาคเกษตรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในปี 2559 ทำให้แรงงานผู้สูงอายุที่เป็นเกษตรกรได้รับรายได้จากการขายผลผลิต

สูงขึ้น หรือเท่ากับว่ามูลค่าผลผลิตที่แรงงานผู้สูงอายุผลิตได้มีค่าเพิ่มขึ้นนั่นเอง

3. ในการทำงานของแรงงานผู้สูงอายุในระบบจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนในรูปค่าจ้างรายได้หรือผลตอบแทนในรูปตัวเงินเท่านั้น ได้รับสวัสดิการเพิ่มเติมร้อยละ 22.45 ของจำนวนแรงงานผู้สูงอายุทั้งหมด โดยสวัสดิการที่ได้รับ คือ อาหารว่าง/อาหารกลางวัน หรืออาจเป็นผลผลิตที่แรงงานผู้สูงอายุร่วมผลิต เช่น ผู้สูงอายุในอำเภอพุนพินได้รับผักและผลไม้จากเจ้าของสวนที่ตนไปรับจ้างทำงานหรือผู้สูงอายุในอำเภอไชยาได้รับไข่เค็ม จากการร่วมผลิตไข่เค็ม เป็นต้น สอดคล้องกับคานิยามของผู้ทำงานนอกระบบที่หมายถึง แรงงานที่ทำงานอิสระ เช่น คนที่ทำงานไม่เต็มเวลา คนงานที่รับงานไปทำที่บ้าน คนงานที่ทำงานรับเหมาช่วงที่ทำงานอยู่ในภาคเศรษฐกิจสาขาใดสาขาหนึ่ง และได้รับค่าตอบแทนแต่เป็นผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

4. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานที่ทำงานนอกระบบ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ค่าจ้าง อาชีพค้าขาย และระยะเวลาในการทำงานของแรงงานผู้สูงอายุใน 1 วัน โดยระยะเวลาในการทำงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าผลผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ กล่าวคือ เมื่อแรงงานผู้สูงอายุเพิ่มชั่วโมงการทำงานมากขึ้น มูลค่าผลผลิตภาพจากการทำงานจะลดน้อยลง สอดคล้องกับกฎการลดลงของผลได้หน่วยสุดท้าย (Law of Diminishing Returns) ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อเพิ่มปัจจัยการผลิตชนิดใดชนิดหนึ่ง เพียงชนิดเดียวไปเรื่อย ๆ ผลได้ที่จะได้รับจากการใช้ปัจจัยการผลิตหน่วยที่เพิ่มขึ้นจะมีค่าลดลง ในที่นี้ปัจจัยการผลิต คือ แรงงานผู้สูงอายุที่เมื่อเพิ่มเวลาทำงานสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้มูลค่าผลผลิตที่แรงงานผู้สูงอายุผลิตได้มีค่าลดลง

5. ค่าจ้างแรงงานที่แรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับมีค่าต่ำกว่ามูลค่าผลผลิตภาพแรงงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nopadol Buranathanung, Pornkiet Yungyuen and Somsiri Mudadump. (2012, p. 8) ศึกษาพฤติกรรมกำหนดค่าจ้างของไทย ซึ่งพบว่า ค่าจ้างทั่วไปเฉลี่ยเพิ่มขึ้นต่ำกว่าผลผลิตภาพแรงงาน แสดงว่าแรงงานทั่วไปและแรงงานขั้นต่ำได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (recommendation)

1. แรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และผู้สูงอายุมีแหล่งรายได้หลักมาจากการทำงาน แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุยังจำเป็นต้องพึ่งพิงตนเองด้านเศรษฐกิจ สำนักงานจัดหางานจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงควรดำเนินโครงการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายโอกาสการมีงานทำให้แรงงานผู้สูงอายุ

2. แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 61-64 ปี ที่ถือเป็นผู้สูงอายุช่วงต้นที่ยังสามารถทำงานได้ค่อนข้างมีประสิทธิภาพดังที่ The National Statistical Office. (2011) กล่าวไว้ว่า แรงงานผู้สูงอายุช่วง 61-64 ปี ทำงานทดแทนแรงงานเด็กช่วงอายุ 15-19 ปีได้ และงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันเป็นงานที่ใช้ความรู้/ประสบการณ์เดิม องค์กรปกครองท้องถิ่น ทั้งองค์กรบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรให้การสนับสนุนพัฒนาให้เกิดเครือข่ายกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งเป็นความต้องการของแรงงานผู้สูงอายุด้วย โดยอาจส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพตามศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น เช่น กลุ่มผลิตไข่เค็มไชยา กลุ่มแปรรูปเงาะอำเภอบ้านนาสาร กลุ่มแปรรูปหอยแมลงภู่ อำเภอกาญจนดิษฐ์ กลุ่มข้าวหลามอำเภอพุนพิน เป็นต้น

3. แรงงานผู้สูงอายุที่ทำงานนอกระบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 7 และแพทย์วินิจฉัยว่ามีโรคประจำตัว แสดงว่า ภาวะสุขภาพอยู่ในระดับที่ไม่ได้แข็งแรงสมบูรณ์เหมือนแรงงานทั่วไป ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จึงควรส่งเสริมการจ้างงานนอกระบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับทักษะและสมรรถนะทางร่างกายแก่ผู้สูงอายุในท้องถิ่น เช่น เป็นงานที่ใช้ภูมิปัญญาด้านประเพณี วัฒนธรรม การถ่ายทอดศิลปะของท้องถิ่นสู่เยาวชนรุ่นหลัง เป็นต้น

4. แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสถานที่ทำงานที่บ้านของตนเอง เป็นการประกอบอาชีพอิสระซึ่งแสดงว่าผู้ประกอบการและองค์กรผลิตต่าง ๆ ไม่ได้ว่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุเท่าที่ควร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการทำงานของผู้สูงอายุ ได้แก่ สำนักงานจัดหางานและแรงงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรผลักดันให้เกิดมาตรการทางการเงิน เช่น รัฐบาลลดภาษีให้กับหน่วยงานภาครัฐกิจที่สนับสนุนการทำงานของผู้สูงอายุ

เป็นต้น นอกจากนี้ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานควรขอความร่วมมือจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแรงงานผู้สูงอายุด้านการตลาดและการบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

5. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ค่าจ้าง ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลิตภาพของแรงงาน แสดงว่า การจูงใจแรงงานผู้สูงอายุโดยเพิ่มค่าจ้างให้สูงขึ้น สอดคล้องกับผลิตภาพของผู้สูงอายุจะทำให้แรงงานผู้สูงอายุสามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภาพของตนได้อีก นอกจากนี้การประกอบอาชีพค้าขายก็มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุด้วย การสนับสนุนส่งเสริมอาชีพค้าขายแก่ผู้สูงอายุจึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มผลิตภาพและรายได้แก่แรงงานผู้สูงอายุ โดยสำนักงานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้ดำเนินการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุผ่านกองทุนผู้สูงอายุควรเร่งสำรวจความต้องการกู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุและติดตามให้ความช่วยเหลือการพัฒนาอาชีพในลักษณะ “พี่เลี้ยง” ทั้งนี้อาจบูรณาการร่วมกับสถาบันศึกษา เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา เพื่อจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต รวมถึงการประกอบอาชีพของแรงงานผู้สูงอายุ

6. ระยะเวลาในการทำงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าผลิตภาพของแรงงานผู้สูงอายุ แสดงว่า ถ้าผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนชั่วโมงการ

ทำงานต่อวันมากขึ้น จะทำให้ผลิตภาพในการทำงานลดลง สำนักงานจัดหางานและสำนักงานแรงงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีหน้าที่ให้การสนับสนุนการประกอบอาชีพแก่ผู้สูงอายุ ควรจัดหาอาชีพที่เหมาะสมตามควรแก่อัตภาพ จัดช่วงเวลาทำงานในแต่ละวันอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุ
2. การศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางภาษีส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่สนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนตยารักษ์ ข้าราชการบำนาญ สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองศาสตราจารย์สมรภัช รักษาทรัพย์ สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รองศาสตราจารย์สุณีย์ ล่องประเสริฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และ ดร.อภิวัฒน์ อายุสุข มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ที่รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณ คุณชัยวิรัตน์ มุ่งจันทร์ ในความอนุเคราะห์ประมวลผลการวิจัย

ขอขอบคุณแรงงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี และหน่วยราชการในสังกัด สำนักงานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี และที่สำคัญคือ ผู้สูงอายุทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

บรรณานุกรม (Bibliography)

Amsuk, R. & Sukothaman, P. (2016) *Elderly workers: the situation and policies of Thailand*. Briefing Surat Thani. (2015). *Briefing Surat Thani*. Group Information, Information and Communication Surat Thani province.

Buranathanang, N., Youngyuen, P. & Mudadump, S. (2012). *Thai wage behavior*, Songkhla: Bank of Thailand Southern Office.

Changkid, N. (2003). *Labor efficiency in the rice farming of Thailand*. Research report Suratthani Rajabhat University.

Chantani, A. (2007). *The Statistics for Business Research*. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Rajabhat University, Ayutthaya.

- Chintrakulchai, S. (2010). Future employment prospects for Thai elderly workers. **Journal of Economics and Public Policy**. Vol. 1 No. 2 (July - Dec 2010) P. 115 - 130.
- Department of Employment, Ministry of Labor (2010). **The project ignited the employment of the elderly**. Bangkok: Job promotion department, Department of Employment.
- Internal Trade Bureau Surat Thani. (2013). **Entrepreneurship Information Surat Thani**. [online]. <http://www.dit.go.th> [August 19, 2019].
- International Labor Organization. (2009). **Valuable work of elderly people in Thailand** [online]. <http://www.ilo.org/> [19 August 2019].
- National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion. (2012). **Older Employees in the Workplace**. Issue Brief No. 1 July 2012.
- National Statistical Office. (2011). **Summarize the Significant Effects of the Elderly in Thailand 2011**. Bangkok: Bureau of Statistics.
- National Statistical Office. (2012). **Summarize the Significant Effects of the Elderly in Thailand 2012**. Bangkok: Bureau of Statistics.
- O-nopparatwibul, P. & Tripet, N. (2014) **Thai workers, opportunities or constraints in the industrial development of the country**. **Economic and Social Journal**. Vol. 51 No. 3. (Jul-Sep 2014).
- Poonsawat, T. (2006) **Factors determining minimum wage in Thailand**. Master Thesis Master of Arts Economics, Ramkhamhaeng University.
- Putaree. A. Supaamornkul, P. & Rukpenthum, P. (2010). **Labor productivity index**. Bank of Thailand.
- Ruksasap, S. et.al. (2010). **Career and opportunity to receive appropriate compensation Consistent with the elderly**. Bangkok: Faculty of Economics. Ramkhamhaeng University.
- Supasak, K. (2009). **Impact of Minimum Wage Enforcement on labor welfare unskilled labor of Thailand 1992-2006**. Master of science thesis (Economics) Faculty of Economics Kasetsart University.
- Wongphrom, C. (2015). **Promotion mechanism the employment of the elderly as informal workers**. Research and Development Institute Khonkaen University.
- Workers in Comparative Perspective**. Reseach paper University Trier, Germany.